

NEDERWEERTS VERLEDEN

RUBRIEK VAN DE HEEMKUNDEVERENIGING NEDERWEERT

onder redactie van huub janssen en alfons bruekers

AFLEVERING 34

SHOWeerterland

OVER HET EIGENDOMSRECHT VAN DE ST. LAMBERTUSTOREN.

De kerktoeren van Nederweert, die op het einde van de tweede Wereldoorlog grote schade had opgelopen door het Duitse kanonvuur, moest direct na de oorlog met noodvoorzieningen hersteld worden. Een en ander had nogal wat voeten in de aarde, en het werk werd steeds maar uitgesteld.

Er was namelijk onenigheid ontstaan over het eigendomsrecht van de kerktoeren tussen enerzijds het gemeentebestuur en anderzijds het kerkbestuur. De grote vraag was wie voor de financiën moest opkomen.

Met het volgende briefje wendde het gemeentebestuur zich tot de archivaris van het rijksarchief in Limburg.

Aan den Rijksarchivaris Maastricht.

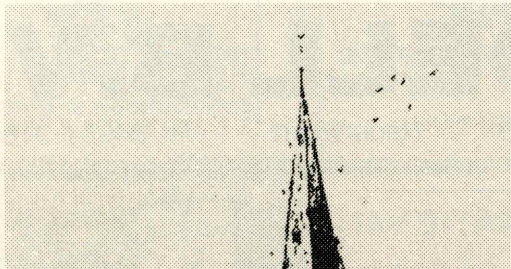
Nederweert 21 december 1944

De St. Lambertustoren te Nederweert is tengevolge van het oorlogsgeweld zwaar beschadigd. Aan gezien het hier een monumentale toren betreft zal zoo spoedig mogelijk met het herstel en restauratie worden begonnen.

In dit verband is het van belang naukeurig te weten of de toren eigendom is van het kerkbestuur van den Heiligen Lambertus dan wel van de Gemeente Nederweert.

Ik verzoek U beleefd mij hieromtrent te willen berichten. Het onderzoek, hetwelk U terzake in de archieven zult moeten instellen, zal door de Gemeente Nederweert betaald worden.

De burgemeester van Nederweert.

- gesproken,) terwijl aan U een persoonlijk bezoek en een brief gericht was, doch alles zonder enige resultaat. Naar ik vernomen heb, heeft de Heer Timmermans de nodige maatregelen genomen.
- 2 Het afstoten van het nog loshangende metselwerk. Hierbij moet de grootste voorzichtigheid in acht genomen worden, of dit vanaf een zwevende steiger of van een normale steiger gebeurd is mij onverschillig, mits het maar voorzichtig gebeurd.
 - 3 Het voorlopig afdekken van de getroffen steunbeer tegen inwateren.
 - 4 Het dichten der gaten door middel van metselwerk moet zodanig teruggehouden worden van den voorkant muur, dat later de afsluitlaag aan te brengen is met goede bijpassende steen.
 - 5 Het trappentorentje moet voorzien worden zodanig dat later gemakkelijk aansluiting gevonden kan worden met de def. restauratie.
 - 6 De wenteltrap moet op de zwakke punten versterkt worden.

Met de wederopbouw is de materiaalquestie geregeld, de Heer van Linge is hiervan sinds weken volledig op de hoogte.

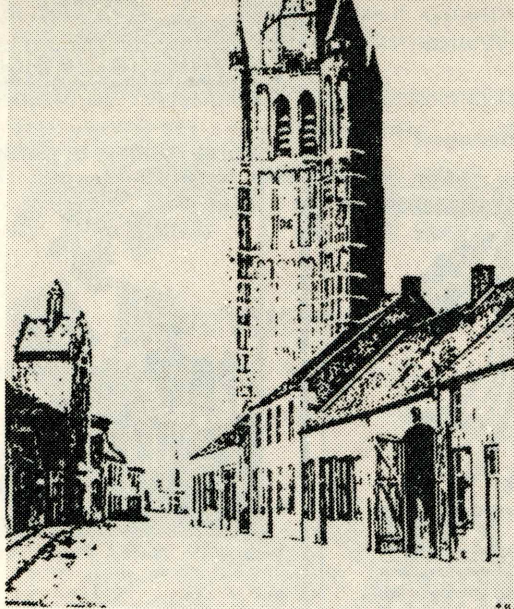
Het spijt mij, dat ik in Uwe Gemeente niet die medewerking heb gevonden, die ik in andere zelfs zwaarder getroffen gemeente mocht ondervinden. U begrijpt, dat de grote verwoestingen in Midden-Limburg het nog dringende noodzakelijk maken, dat alles gedaan wordt om te behouden, wat nog gered kan worden.

Ik hoop dan ook dat U ten spoedigste order zult geven tot het nemen der nood maatregelen, de Heer van Linge zal U in alles behulpzaam zijn. Zodra de mogelijkheid van reizen weer aanwezig is, zal ik naar Nederweert komen, ter behandeling van eventuele nog aanwezige moeilijkheden.

Met de meeste hoogachting,
A.H.J. Swinkels.

Deze briefwisseling had tot gevolg dat er tenminste met het werk begonnen werd.

Enige tijd later werd ook overeenstemming bereikt wat betreft de betaling; het gemeentebestuur zou

Verkleinde copie van een pentekening van onze kerk-toren door Anita Verhoeven.

Ook werd er een brief geschreven aan de architect Ir. Swinkels te Maastricht, die met onderstaande brief kwaad reageerde omdat er nog niet met het werk begonnen was.

Den weledelachtbaren Heer Burgemeester der Gemeente Nederweert.

Uw schrijven van 21 dec is in mijn bezit gekomen. Tevens heb ik een schrijven ontvangen van het Kerkbestuur. Dit schrijven is een week terug in mijn bezit gekomen. Hierin wordt gezegd, dat de toren waarschijnlijk eigendom is van de Gemeente, daar dit de normale toestand is en ook geen titels van eigendom aanwezig zijn.

Ik heb den Heer van Linge gevraagd, wat er nu feitelijk te doen is in Nederweert. Mijn mening is, dat aan den toren tenslotte niets gedaan wordt, daar noch de Gemeente noch het Kerkbestuur de financieele gevolgen op zich wil nemen.

Deze mening deelde de Heer van Linge met mij. Ik vind dit zeer te betreuren, daar toch op de allereerste plaats de toren zijn historische en symbolische waarde heeft voor de Gemeente.

Bij mijn laatste bezoek aan de toren heb ik met Uwen Heer Timmermans de voorlopige te nemen maatregelen besproken.

Deze bestonden :

- 1 In het opbergen en op een veilige en droge plaats opslaan van de kleinere kunstvoorwerpen, (Over de kwestie is herhaaldelijk met den Heer Pastoor*

de eigenaar was. Het zou nog duren tot juni 1946 eer men zou weten wie de eigenaar van de kerktoeren was, wat uit de volgende brief blijkt.

RIJKSARCHIEF IN LIMBURG

Maastricht 18 Juni 1946

Naar aanleiding van een verzoek van Ir. A. Swinkels te Maastricht hebben wij voor U een onderzoek ingesteld naar de eigendom van de kerktoeren van Nederweert.

In een handschrift van A. Flament "Over den eigendom der Kerktoeren" Nr. 94 van de verzameling Handschriften op het Rijksarchief in Limburg wordt van de Kerktoeren van Nederweert gezegd; "is steeds door de burgerlijke gemeente onderhouden en voor brandschade verzekerd".

Dat deze bewering juist is, blijkt althans zeker ten dele uit enige "Reeckeningen van de heerlijkheydt Nederweert" welke in ons depôt bewaard worden. In de rekening over 1756, p. 11 wordt vermeld; "Item betaelt aen Hendrik Werkmans voor tien vat kalk te Haelen naer Wessom tot reparatie aen den thoorn; 2 gld. 12 stuivers".

In dezelfde rekening p. 14; "Item betaelt aen Matthijs van Hulst de somma van zes gld. vijftien stuivers voor 600 steenen tot reparatie van den thoorn, met de vrage".

In de rekening van 1761, p. 11; "Item betaelt aen Wilhelmus Caris de somme van twee gulden, negen stuivers, wegens smitsloon, verdiend aen het sloth van den thoorn en aen het sloth en sleutel van de schooldeur".

In de rekening over 1772-1773, p. 34; "Item betaelt aen Michiel Caris meestertimmerman de somma van aght en sestigh gulden en dertien stuivers, sulcx voor geleverd hout aen de brugge op de bo-lendijck en de hout geleverd op den thoorn, mede voor arbeidsloon".

Deze vermeldingen, welke gemakkelijk in groter aantal gevonden zouden kunnen worden, komen steeds voor onder het "vierde Capittel van Uitgaeff nopende de reparatiën aen publijcke gebouwen, wegen en de bruggen deze gemeente privative raeckende".

Ik meen hieruit te mogen concluderen, dat de gemeente Nederweert eigenares is van de kerktoeren; zij heeft althans in de genoemde jaren regelmatig de kosten van het onderhoud en herstel van de Kerktoeren voor haar rekening genomen.

De Rijksarchivaris in Limburg
(w.g.) Panhuijzen

Jac. van de Warreburg.

(nadruk verboden).